

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruska cesta 5, pošni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 34.

Sreda, 27. aprila 1932.

Leto VII.

Velika industrija iz- rablja krizo.

Delavstvo pa naj bi zanjo hodilo po
kostanj v žerjavico.

Večinoma hoče naša velika indu-
strija, ki je danes v »krizi«, sama
imeti krizo. Kljub temu, da gospodar-
stvo preživlja v splošnem neko krizo
prerojenja, je vendar velik del kar-
telirane industrije, ki ima oddeljen
trg v zmislu mednarodnih kartelnih
dogovorov, jela zapirati svoje obrate.

Na vse to moramo misliti, kadar
nam kartelirana industrija govori o
»krizi«. V tem mnenju nas potrjuje
še prav posebno dejstvo, če se je
glavni kapital dvakrat zvišal v
prav kratki dobi, čeprav se je ta do-
biček, ki presega dvakrat glavno
investiral in s tem še povečala pro-
dukcijska sposobnost obrata.

Industrija kliče pri tej svoji špe-
kulaciji državo in delavstvo na po-
moč, da ji hoče le prisiliti državo h
koncesijam.

Tu v tem boju industrije za večji
dobiček ima delavstvo povsem svojo
nalogo, nikdar ne istih interesov ka-
kor kartelirana veleindustrija. Nalo-
ga delavstva je, da varuje sebe, svo-
je interese in interese konsumentov.
Teh interesov kartelirani kapitalizem
nima in ne more imeti.

To je stvarni razlog, ki nas opo-
minja, da naj ne stopamo v službo
kapitalizma.

Francoske volitve bodo zanimive.
Volitve v francoski parlament so z
ozirom na zunanjo politiko Francije
važne. Sedanja konservativno-nacio-
nalistična vlada je ostro naperjena
proti Nemčiji. Zaradi tega ne dopu-
šča, da bi Nemčija sodelovala pri
eventualni uniji srednjeevropskih dr-
žav. Na Francoskem menijo, da dobe
levičarske stranke pri volitvah več
mandatov ter onemogočijo sedanjo
večino. S tem se politika Francije si-
cer ne bi bistveno izpremenila, ven-
dar bi pa levičarsko mnenje bolj pri-
hajalo v poštev kakor doslej.

Razorožitvena kon- ferenca pojde na po- čitnice?

Najbrž se sestane šele po francoskih
volitvah.

V načelu je razorožitvena konfe-
renca edina. V načelu, da naj se raz-
orožitveni vrši v etapah, to je postop-
oma. Najprej naj se odpravijo tež-
ki topovi, podmornice, strupeni plini
itd. V tem so torej ženevski diplo-
mati edini. In, namesto, da bi skle-
pali sedaj o dejanjih, gredo zopet na
počitnice, ker se ravno vrše po raznih
državah volitve, ki bi utegnile vpli-
vati na politiko v Ženevi. Načelno so
edini. Ali, kako bodo izpadle volitve
v Franciji, še ne vedo, zato si že
počitnice. — O razorožitvi in utrditvi
trajnega mira bodo najbrž morali
sklepati drugi, novi diplomati, ki jih
pošljejo narodi v Ženevo ali pa kam
drugam. Naloga diplomatov je, da
spravijo ovire s poti, naj pridejo od
koderkoli. Narodov volja, ne kapita-
lizma naj se izpolnjuje.

Kriza tudi v tekstilni industriji.
Velika predilnica in tkalnica d. d. v
Dugiresi je reducirala obratovanje
na polovico. Delavstvo se bo razde-
lilo v dve zmini, od katerih bo vsaka
delala samo vsak drugi teden. Pod-
jetje utemeljuje redukcijo s tem, da
ne more dobiti deviz, ki so potrebne
za nabavo bombažnih surovin.

Socialna demokracija v obram- bi demokracije.

**Sijajna zmaga dunajskih socialnih demokratov.
Resen nasprotnik fašizma je le delavstvo.**

Reakcija v Prusiji.

V nedeljo 24. t. m. se je vršila od-
ločilna borba med fašizmom in de-
mokrati, zlasti na dveh volilnih bo-
jiščih, in sicer na Dunaju in v Prusiji.
Borba je bila na obeh bojiščih tako
kruta edino zato, ker na Dunaju de-
lavška stranka vlada neodvisno, v
Prusiji pa ima kot najmočnejša poli-
tična stranka odločevalen vpliv ne le
v pruski nego tudi v nemški politiki.
Prusija namreč obsega skoro dve
tretjini Nemčije.

Volitve v nedeljo so pokazale eno
važno dejstvo, ki potrjuje, da je fa-
šizem izrazito razredna fronta proti
delavstvu. Skoro vse meščanske po-
litične stranke so pri teh volitvah iz-
gubile svoje volilce v prid fašizmu,
dočim je socialna demokracija v
ljutem boju ohranila svoje številčne
pestojanke, ker ima načelno zavedne
in dobro organizirane pristaše. Prav
te volitve so sijajno dokazale, kako
silno potrebna je v delavskem gibanju
načelna zavednost in organizacijska
disciplina.

Prusija je dežela nekdanje nem-
ške aristokracije in veleposesti. Ti
elementi, bankirstvo in težka indu-
strija so pripomogli, da je danes fa-
šistična stranka v pruskem deželnem
zboru najmočnejša. V novem dežel-
nem zboru imajo fašisti okoli 160
mandatov, socialni demokrati, da-
si je bil volilni red izpremenjen, dobe
okoli 93 poslancev.

Z volilnim rezultatom je razbita
weimarska koalicija, nimajo pa več-

ne niti dosedanje opozicionalne stran-
ke. Odločevalen vpliv bodo imeli ko-
munisti, ki se bodo odločili za eno ali
drugo stran.

Izid volitev v Prusiji je resen opo-
min vsem onim, ki pričakujejo od in-
teresa nasprotnih krogov »blago-
hotno sodelovanje«. Pri teh volitvah
so se združili nasprotniki delavskih
interesov z — demagogom, ki po na-
ročilu in na stroške kapitalizma vodi
ogabno protidelavsko politiko v Nem-
čiji. V ostalem je slika volilnih re-
zultatov naslednja:

V Prusiji:

Po nedeljskih volitvah izgleda
pruski deželni zbor po svojem se-
stavu tako-le:

Socialni demokrati 93 (137), nem-
ški nacionalci (Hugenberg) 30 (82),
centrum 67 (71), komunisti 56 (56),
nemška ljudska stranka 6 (40), dr-
žavna stranka 6 (22), hitlerjevci (fa-
šiti) 160 (7) in kmečka zveza 3 (21).

Hamburg:

Socialni demokrati 49 (46), nem-
ški nacionalci 7 (9), centrum 2 (2),
komunisti 26 (35), nemška ljudska
stranka 5 (7), gospodarska stranka 1
(82), državne stranke 18 (14), fašisti
51 (43), krščansko ljudstvo 1 (2).

Virtemberška:

Socialni demokrati 14 (22), cen-
trum 17 (17), kmetje in viničarji 9
(16), komunisti 7 (6), demokrati 4 (8),
fašisti 23 (—).

Sijajna zmaga dunajskega delavstva.

Volilni rezultat na Dunaju.

Socialni demokrati 678.978 (708
tisoč 418) glasov in 66 mandatov,
krščanski socialci 241.722 (282.879)
glasov in 19 mandatov, fašisti 201.455
glasov in 15 mandatov, komunisti
21.949 (10.601) glasov in nič manda-
tov.

V dunajska okrajna zastopstva
je bilo izvoljenih 372 socialnih demo-
kratov, 140 krščanskih socialcev,
116 fašistov in 2 komunisti. Socialni
demokrati so pri teh volitvah dobili
mesta okrajnih predstavnikov v vseh
21. okrajih v svoje roke; doslej so
jih imeli le v 16. okrajih.

Nižje-avstrijski deželni zbor.

Socialni demokrati 20 (21), kr-
ščanski socialci 28 (33), fašisti 8 (0).
Deželni zbor šteje sedaj 56, doslej 60
poslancev. Velenemci in kmeti so
propadli; njihove glasove so dobili
fašisti.

Salzburški deželni zbor.

Krščanski socialci 12 (13), so-
cialni demokrati 8 (9), fašisti 6 (0).

Tudi tu so propadli Velenemci in sa-
mostojni kmeti popolnoma.

Občinske volitve na Koroškem.

Pri občinskih volitvah na Koro-
škem so dobili socialni demokrati
981 odbornikov, krščanski socialci
260, fašisti 318, gospodarska stranka
1391, kmeti 219, komunisti 18, Slo-
venci 204, ostali 30.

Občinske volitve na Štajerskem.

Pri občinskih volitvah na Štajer-
skem so socialni demokrati izgubili
v posameznih občinah po 1 do 2
mandata in v Eisenertu 6. Ta pojav
pa je pripisovati dejstvu, da v več
industrijskih krajih na Štajerskem
vsled krize industrija počiva in da je
vsled tega veliko delavcev odšlo s
trebuhom za kruhom, ostali so pa
malomeščani, trgovci in obrtniki. Za-
to torej takim spremembam ni pripi-
sovati posebne važnosti.

Dvoje mnenj o podunavski zvezi.

Francija in Anglija — Nemčija in Italija.

Na londonski konferenci štirih ve-
lesil sta se pojavili dve mnenji. Fran-
cija in Anglija želita zvezati podu-
navje z medsebojnimi carinami, do-
čim se Italija in Nemčija ne strinjata
s tem načrtom. Zlasti poudarja
Nemčija, da prednostne carine med
njimi samimi ne morejo koristiti, ker

te agrarne države potrebujejo zvezo
z obljudenimi državami, da razpeča-
vajo svoje agrarne pridelke. Potreb-
ne so torej trgovinske pogodbe z ve-
lesilami. Italija predlaga skupno
konferenco podunavskih držav in in-
terisiranih velesil.

O Podunavju.

Baje so se sporazumeli zastopni-
ki velesil, da se skliče konferenca
vzhodno-evropskih dežel. Poleg Če-
hoslovaške, Rumunije, Jugoslavije,
Avstrije in Madžarske, naj bi se po-
vabilo še Grčijo, Bolgarijo in Tur-
čijo. Velesile se bodo sporazumele
glede Podunavja vendar šele na lau-
sanskem reparacijski konferenci me-
seca junija. Ni pa gotovo, če bodo
o reparacijskem vprašanju razprav-
ljali na tej konferenci, ker bi Ame-
rika zaradi predsedniških volitev
nerada sodelovala v tem vprašanju
že sedaj. Največ, kar se utegne na
tej konferenci skleniti, je, da se
predlaga podaljšanje Hoovervega
moratorija za eno leto, to je, do 1.
julija 1933. Konferenca za ureditev
vojne likvidacije pa bi se sestala
koncem leta 1932.

Izpremembra v vladi.

Dva nova ministra.

Namesto odstopivših ministrov
Preke in Šibenika sta bila imenova-
na za gradbenega ministra prof. dr.
Srkuļ in za ministra za gozdove in
rudnike prof. Viktor Pogačnik. Prvi
je star 63, drugi pa 58 let. Srkuļ je
zagrebški župan, Pogačnik pa narod-
ni poslanec.

Dne 22. t. m. se je vršila prva
seja izpremenjene vlade, na kateri
so govorili o poplavih in notranjih
zadevah.

Ponovna omejitev dela v svinčenem rudniku v Mežici

od 5 na 4 dni v tednu.

V svinčenem rudniku v Mežici se
dela že od 11. oktobra l. 1930 samo
po 5 dni tedensko, in sicer se je
praznovalo do 1. januarja 1932 ob
sobotah. Po novem letu pa se praznu-
je v ponedeljkih.

Dne 22. aprila 1932 pa je ravnateljstvo razglasilo po obratih, da se
že prihodnji teden delovni čas še
skrajša ponovno za en delavnik ter
se bo delalo samo 4 dni v tednu.

Družba utemeljuje svoj korak s
tem, da ji primanjkuje naročil.

Mandžurija se noče pokoriti.

Japonci v stiski.

Upor kitajskih posadk se je raz-
širil skoraj po celi Mandžuriji, zla-
sti še, ko je kitajski general Ma iz-
stopil iz japonifilске mandžurske
vlade in se postavil na čelo vstašem.
Slednji so baje že zavzeli Cicikar in
Japonci tudi v Harbinu vsak trenu-
tek pričakujejo javne vstaje. Japon-
ci bi radi vse nepravilike, ki jih imajo
z Mandžurijo, naprtili Sovjetski Ru-
siji in jo obtožujejo, da so njeni po-
daniki povzročili več atentatov na
japonske vojaške vlake. Japonci bi
radi našli vzrok za izgon nad 8000
sovjetskih uslužbencev na preko-
mandžurski železnici, da bi se na ta
način te železnice, ki stoje pod ki-
tajsko-rusko upravo, popolnoma po-
lastili. To bi imelo seveda na potek
nadaljnjih dogodkov na Daljnem
vzhodu dalekosežne posledice. Sovje-
ti japonske očitke zavračajo in tr-
dijo, da so morebitni atentati delo ru-
skih belogardistov, ki jih Japonska
sama podpira, da bi izzvali vojno
med obema državama. Nekaj dni je

bilo razmerje med njima že zelo napeto in konflikt skoraj neizogiben, zadnja poročila pa vedo povedati, da je nevarnost zaenkrat odstranjena, ker niti eden niti drugi od nasprotnikov noče riskirati zelo dvomljivega izida.

V imenu krščanske ljubezni . . .

O naših velikih »prijateljih« — mimogrede rečeno, ki so strahovito učenjci — se lahko reče povsem upravičeno: *difficile est satyram non scribere*, ker jim je pač tako neznanško težko napisati karkoli o delavstvu, odnosno »socialni demokraciji« brez žolča, neprikrite, naravnost smešne zlobe in prismukljenosti.

Nedavno so pisali v »Slovenca« o nekakšnem šentflorijanskem socializmu, celo uvodnik so nam posvetili in kar cela glorijska krščanske ljubezni odseva iz njihovih prekrasnih in preučenih besed, ki so tako učene, da jih najbrž niso razumeli niti sami: imamo namreč dobro mnenje o njih ter se pač čudimo, kako so mogli skuhati takšno kašo, ne da bi jo pokusili. Saj so nagromadili velikansko kopico imen — ki bi jih njihova sveta peresa prav za prav ne smela niti napisati, n. pr. Marks, Engels itd. Strahovito so mahali po kapitalizmu in po delavstvu, seveda vse v eni sapi, po liberalcih in frama-sonih, purgarskih materijalistih in pripadnikih vseh mogočih razredov — vse topove so sprožili, vse predale odprli iz zadnje plesnive morgan-ke celice so iztisnili, kar je pač prilezlo ven, prebrskali so po vsej šari, založili se z vsemi najlepšimi nazivi iz svojega leksikona — skratka: žolč se jim je razlil v imenu krščanske ljubezni in zagagali so v njem, da je onemela vsa šentflorijanska dolina in je še sedaj vsa solzna ter ginjena, ker kaj takšnega še ne pomni njena zgodovina.

Kdo bi se potem čudil, da so pozabili samo na argumente. In gotovo je, da bi se jim podalo, če bi spregovorili stvarno, kot zajcu bobnanje na boben. Moramo jih seveda občudovati, ker znajo tako čudovito sveto zaviti oči ter blekniti v nepopisnem zanosu epohalno odkritje — da so voditelji delavskega pokreta, menda socialni demokrati, kratkoma pravi »buržuji«, najboljši zavezniki kapitalistov, delavski izkoriščevalci, ki žive v najprišrčnejših odnošajih z veleskapitalisti, ki jim pomagajo zaslužnjevati delavski razred!

Tako so nakupičili za cel rekord absurdov, kdo bi jim ne čestital! Vsa njihova moralna ter idejna sila se zrcali v tem članku, najčistejši idealizem plamti iz teh besed. Obžalo-

vati je le, da niso sotrudniki humorističnih listov, kajti humor se jim vsiljuje sam od sebe — seveda na njihov račun.

Ko so gospodje pisali o šentflorijanskem socializmu, so sedeli ogledalu nasproti, iz ogledala jim je odseval njihov lasten obraz, njihova lastna notranjščina, njihovo lastno hlapčevstvo. Tudi v škornjih, ki ste jih čistili vi, se zrcali vaše hlapčevstvo.

Čeprav imamo več smisla za takozvano krščansko ljubezen kot oni, vendar kategorično odklanjamo njihovo prijateljstvo, ker pač zmetu-

jemo »krščanski« ideal človeške družbe, za katerega se ti naši »prijatelji« bore že stoletja in so vedno bolj daleč od njega. Tudi vedno samo govore o tem idealu, ne da bi povedali kaj in kakšen je prav za prav. Ker se pa kažejo v praksi takšni neznanjski prijatelji ljudstva ter delavstva in ker so bili vedno pripravljeni obsoditi vsakega, ki ni mislil z njihovimi možgani, ki ni klečel pred njimi, ki jim ni slepo veroval najgorstasnejših absurdov — na dno pekla in mu tudi radi pomagajo, da pride čimprej do tega zasluženega pomezkega plačila.

(Konec prihodnjič.)

Tradedija v revirjih TPD.

Ogromna zborovanja rudarjev v Zagorju in Hrastniku. — 1200 reducirancev v treh mesecih tekočega leta.

Ne ve človek, kako bi točneje s pisano besedo mogel javnosti in posebno tistim, ki jim ničesar drugega ni mar, kakor dobiček, dopovedati vso grozo obupa in bede, ki vlada sedaj v revirjih Trboveljske premogokopne družbe. Že samo skrb za vsakdanje preživljanje pri sedanjih zaposlitvi in zaslužku je tako težka, da mogoče še bolj kvarno vpliva na živčevje delavstva, kakor najhujši tepniški ogenj v bitki. Poleg te že večletne more, ki tlači naše rudarje že leta in leta, pa prihaja vedno nova in še strašnejša, **strah pred redukcijo**. To je tisto, kar je marsikateremu rudarju že izpodkopalo itak rahlo zdravje.

In česar se človek najbolj boji, to navadno pride. Z grozo so rudarji pričakovali letošnjo usodopolno pomlad, ali da bo udarec tako hud, tega ni nihče pričakoval. Na Dobrni 360, v Rajhenburgu 300, sedaj v Hrastniku 258 in Zagorju 213 reducirancev, in se še šušlja o 150 name-ranih novih odpustih, 1281 delavcev v dobi 3 mesecev odpuščenih, in od teh je gotovo več kot ena tretjina družinskih očetov! Šele tako si more človek predstavljati, kako obupno je stanje teh ljudi, in to posebno v času, ko je kot na dlani jasno, da reducirani delavec pri sedanjih strašnih krizi nikjer več ne dobi dela.

Kako grozna je usoda teh kopačev črnega diamanta, so pokazali sedanjí veliki shodi, ki so se vršili v Zagorju trije in v Hrastniku dva, na katerih se je moralo nesrečnim povedati to, kar je za nje in za tiste, ki so jim morali govoriti najtežje, najgrozovitejše — **na cesti ste — vrata obrata so se za vami zaprla**. Kdor je

videl ta prizor, jokajoče žene, blede in upadle obraze še zaposlenih, obupen, steklen pogled onih stotin, ki so zaznamovani na črni odpovedni deski, temu, če ima količkaj človeškega v sebi, je morala kri zastati po žilah.

Dela, dela, kruha, kruha, živeti hočemo, je bil soglasen klic tisočere množice. Čuli so se klic: »Po 10, 20, 30 let sem garal za družbo, poln revmatizma, tuberkuloze in pohabljen sem, kaj bo z mojo družino? Ali je to sedaj naše plačilo za naše trpljenje in izgubljeno zdravje? Kje so tisti, katerim smo ustvarili milijone s svojimi žulji zato, da zdaj lahko za plačilo lakote umrjemo?« To se klici groze in obupa, klici kakor bobnenje podzemeljskega vulkana.

Kljub težkemu ogorčenju, ki vlada med rudarji, pa se jim mora priznati, da so razumeli svoje zastopnike H. skupine in Zveze rudarjev Jugoslavije, ki so jim govorili, kaj se je in kaj se še misli ukreniti, da se to strašno zlo popravi in beda omili, kolikor se sploh omiliti more.

Laško rečemo z mirno vestjo, da se je z odločnim nastopom delavskih zastopnikov in duhaprisotnostjo rudarjev samih posrečilo vsaj začasno umiriti do skrajnosti razbičano živčevje vseh prizadetih. Ali pomnimo vsi in posebno tisti, ki imajo ključ rešitve v svojih rokah, **da se lačni žledoci ne dajo potolažiti** in da ljudje niso na teh zborovanjih ničesar drugega zahtevali kakor **dela in kruh**. Če se jim ne more dati dela, se jim pa mora preskrbeti kruha. Ti ljudje so celo svoje življenje ustvarjali bogastvo drugim in zato imajo tudi pravico do življenja!

Izkoristite

ugoden nakup ostankov v TEKSTIL-BAZARJU v Mariboru / Ostanki, meter po Din 6.—, 7.—, 8.—, 9.— in 10.—.

Doma in po svetu.

Beograščani se bore za znižanje stanovanjske najemnine. Ponižni apelirajo na hišne posestnike so bili tudi v Beogradu brez uspeha. Prav malo hišnih posestnikov je znižalo najemnino za 10 do 12 odstotkov. Pač pa so plemeniti hišni posestniki vložili 8000 sodnijskih stanovanjskih odpovedi. Dne 8. maja sklicujejo protestni shod, na katerega vabijo tudi znanje delegate. Vse to je prav. Hišni posestniki pa računajo z novim zakonom in se pripravljajo nanj, čeprav je beograjska najemmina 60 odstotkov nad zlato pariteto. Z drugimi begdani bi to povedali, da delajo hišni posestniki najmanj s 60 odstotnim dobičkom.

Vode so polagoma začele padati. Sava, ki je na nekaterih krajih narasla za 800 cm nad normalo, je v soboto za povprečno 10 cm padla. Tudi Donava, Tisa, Drava in Drina kažejo rahlo tendenco k padanju, vendar je vednost pri Beogradu še nespremenjena. Tekom zadnje noči se je v Sr. Mitrovici porušilo še 10 hiš, tako da je sedaj pod vplivom vode porušeni 57 hiš. Mesto Rača, kjer je bila velika večina pritličnih hiš sezidanih iz ilovice ali surove opeke, je skoraj vse postalo žrtev poplave in so se skoraj vse hiše sesule. V ogroženih krajih so bili mobilizirani vsi moški za dela pri utrjevanju nasipov, h katerim se je pritegnilo tudi vojaštvo.

Rudarska nesreča pri Zajecarju. V rudniku Vrška Čuka v Srbiji je nastala v petem rovu, 200 metrov pod zemljo, eksplozija. Rudarji so se ravno izmenjavali, zato ni nesreča zahtevala še večjih človeških žrtev. V rovu je bilo ob eksploziji pet rudarjev, in sicer Alojziji Rupčić, Ivan Ivnikar, Julij Kupšek (Slovenci) ter domačina Mile Usnić in Nikola Mileta. Rupčić in Usnić sta bila takoj mrtva, ostali so bili težko ranjeni. Rudnik pravi, da se je najbrže strlo rudarju steklo pri svetiljki, kar je povzročilo eksplozijo. Vendar je treba počakati preiskavo.

Iz boljše družbe na Dunaju. Boljši gospodi na Dunaju je dolgčas. Zato se vdaja raznim nasladnostim v svojih klubih. Te dni so na primer odkrili igralnico, v kateri je igrala odlična gospoda na goljufiv način. Posamezniki so podkupili slugo, označili karte in po različnih znamenjih, ki so jih kupljenci svojim mecenom odkrili pred pričetkom igre, so sleparili svoje igralske tovariše in jih oropali v hazardnih igrah za velike zneske. Zdravnik dr. Löwy in žena sta se zaradi tega usmrtila s plinom. Sodna preiskava, če bo nepristranska, bo razkrila velik kos morale bivših aristokratov in rentirjev.

Angelo Cerkvenik:

ROSA.

(Povest.)

Kako strašno smešen sem! Vražja ženska, docela mi je zmešala možgane. Saj je bilo vse skupaj zgolj pusta domišljija! Ali jo je v resnici sploh videl? Kam bi mogla tako nepričakovano zginiti? Stal je ob oglu vladne palače in zrl na vse štiri strani, da bi jo uzel... Zaman.

Norec sem, stokrat norec! Kje sem jo mogel videti! Saj se vendar ni mogla nikamor skriti!

Tanja pa je stala v tujem vrtu pod ogromno vrbo žalujko in je videla Boja, obzarjenega od meglene svetlobe cestne obločnice, ki ji je gosta megla dušila svetlobo... V roki je držal klobuk in si brisal pot.

— Vročje mu je...

Pes, ki je bil priklenjen na verigo, je močno lajal...

Nasmehnila se je.

— Črna ženska. Prikazen. Obleči moram kaj drugega. Ne smem hoditi več takšna. Zalezoval me bo.

Prihodnji dan zjutraj je šel mimo Hrovatinove trgovine. Zaman si je dopovedoval, da je čisto navaden ženskar, ki teka po Ljubljani zgolj za črno obleko, ko ji obraza vendar niti videl ni.

Saj baš to je tisto!

Obraz ji hočem videti! Za vsako ceno!

Ko se je začel dodobra zavedati, je spoznal, da se je v njem nekaj spremenilo. Možgani so začeli živahneje delovati, v vsej svoji notranjosti je čutil hitrejši tempo. Postalo mu je nekam laško. Takšna navadna prikazen pa človeka takole spremeni! To bi bila metoda za bolne, za psihopate, melanholike, mizantropce, samomorilce... Poslali bi nadnje očemljeno žensko, kakršnokoli. Črno prikazen in samomorilcu bi se zazdelo, da ji mora najprej videti nos. Stal je pred izložbo in gledal v vrata trgovine. Vstopiti se ni upal. S Hrovatinom se nista Bog ve kako prijateljsko gledala.

Počasi se je podal v banko, nenehoma ozirajoč se proti trgovini.

V banki mu ni šlo nobeno delo izpod rok. Zagonetna prikazen se je silovito dojmila vsega njegovega bivanja. Vsak trenutek je pogledal k glavnemu vhodu. Bo zopet prišla?

Tanje pa ni bilo.

Naravnost čudno je, da mu baš te dni Tanja sploh na misel ni prišla. Začarana prikazen je okupirala vse njegovo bistvo. Zvečer se je potikal po ulicah, po stezah Tivolija. Zaman.

Črne prikazni ni bilo več. In vendar ni bilo večera, da bi Tanja ne videla Boja. Večer za večerom mu je sledila, kakor sledi hitrosti vetra piš vetra...

Poslušala je njegove misli, grela se ob njegovem hrepenenju, opajala se ob njegovem, v daljave usmerjenem pogledu. Včasih jo je hrepenenje, da bi stopila k njemu, ga objela in se mu vsa, prav vsa udala, naravnost fizično mučilo. Vselej pa se je umela pravočasno premagati.

Nekega dne je sklenila obiskati Rosa. Povedala ji bo, da je po naključju prišla v Ljubljano, ker se ji je tu nudila prijetna služba in pošten način preživljanja, da se je dolgo borila sama s seboj, a da se je naposled vendarle odločila za Ljubljano, ker bi si drugače skoraj nedvomno morala iskati zavetja, kruha in postelje pri družbi, ki jo je tako zelo sovražila. A Rosa naj se ne boji! Preveč ji je ljuba, da bi ji hotela prevzeti moža. Ne, nikdar ne! Le njo hoče in sme videti, kajti tudi ona ji je prav toliko draga, kolikor Bojo. Tembolj, ker ga je negovala, mu vse žrtvovala, prebila ob njegovi postelji dneve in noči, nenehoma odganjajoč nestrpno smrt, ki je stala besno ljubosumna ob njegovem zgledu...

Samo včasih jo bo zaprosila, naj ji pove kaj o Boju, naj ji privošči le skromen odsev njegove ljubezni, naj ji pove, če se je včasih spominja, če je ne zaničuje, ker ga je bila v hipu čudnih seksualnih nagnjenj bežno pozabila.

Nekega jutra se je naposled odločila. Ko se je prepričala, da je Bojo v banki, je šla na njegov dom. Tako dobro je vedela, kje stanuje, celo za okna njegove sobe je vedela. Ko je stopala po stopnicah, je težko in naporno dihala... Pot jo je obilaval. Srce ji je nehalo biti. Vsa je gorela v neznosni želji, da bi objela Rosi vrat, ki ga objame vsako jutro on, da bi poljubila usta, ki se vsako jutro tako udano ponudijo njemu, da bi se naužila ljubezni iz njenih tako lepih oči, ki vsesavajo dan za dnem ljubezen njegovih oči.

O, samo še trenutek!

Stala je nepremično pred vrati. Lovila je zrak. Morala se je nasloniti na vrata.

Pozvonila je.

Hotela se je obrniti in zbežati.

Slišala je stopinje. Prepozno bi bilo. Vrata so se odprla.

— Želite, gospa?

— Ali je gospa Jezerškova doma?

Nemški državni poslanec in voditelj socijalnih demokratov, Wels, v Kölnu težko ranjen od nacionalnih socialistov. Socijalnodemokratski pravak, poslanec Wels, ki se je nahajal na volilno-agitacijskem potovanju po Porenju, je v soboto govoril tudi v Kölnu na nekem shodu. Po shodu je v družbi policijskega predstojnika Banknechta in vladnega podpredsednika Biera v nekem lokalu večerjal. V istem lokalu pri drugi mizi so sedeli nacionalnosocijalistični poslanec Lev, nacionalnosocijalistični novinar Schwabe in še približno 20 uniformiranih nacijev, ki so venomer delali žaljive opazke na račun Welseve družbe. Ko je Wels s prijatelji hotel zapustiti lokal, so planili naciji po njem in ga z raznimi predmeti tako pobili, da je s krvjo oblit obležal nezavesten. Tudi njegova dva tovariša sta bila s steklenicami in pivskimi vrčki težko ranjena. Hitro pozvan oddelek policije je glavne napadalce aretiral. Poškodbe Welsa so zelo težke. Socijalistična poslanka Breitscheid in Hilferding sta poslala državnemu predsedniku, ministru za notranje zadeve in pruskemu notranjemu ministrstvu protestne brzojavke, v katerih se zahteva energičen nastop proti kršitvi osebnosti in varnosti.

Ivar Kreuger je zagospodaril v celoti 750 milijonov dolarjev. Zapuščinska preiskava po Ivarju Kreugerju je ugotovila, da je Kreuger po svoji krivdi zapravil 750 milijonov dolarjev (to je 4200 milijonov dinarjev). V sodni preiskavi še vedno zapirajo nove sokrivce, ki so zakrivali polom koncerna.

Vedno več glasov za priznanje Sovjetske Rusije se oglašja v Zedinjenih državah ameriških. Neumornemu prizadevanju senatorja Boraha se v tem pravcu počasi pridružujejo še drugi. Pred par dnevi je tudi demokratski poslanec Sabbath vložil v reprezentančni hiši predlog za vpovestitev normalnih trgovskih in diplomatskih odnosov s Sovjetsko Rusijo, ki pa je bil zopet odklonjen.

Japonsko mesto Omio je pogorelo. Požar je uničil 1500 hiš. Več ljudi je zgorelo, 7500 oseb je brez krova.

Hoovrov moratorij poteče dne 30. junija 1932. Amerika je poslala opomin, da ne bo več čakala na plačevanje anuitet. Anuitete, ki so bile odložene s tem moratorijem, znašajo za Jugoslavijo 250.000 dolarjev, Čehoslovaško 3 milijone, Poljsko 7.486.000, Francijo 50 milijonov, Anglijo 150 milijonov 320.000, Belgijo 7.950.000, Italijo 14.706.000, Rumunijo 800.000 dolarjev. Skupaj torej 243.712.000 dolarjev ali skoraj 14 milijard dinarjev. V mednarodnih krogih delajo sedaj na to, da bi se moratorij podaljšal za eno leto.

Nova šola v Milwaukeeju ali kaj so pozabili. »Ilustrirani Slovenec« z dne 17. t. m. priobčuje šest slik nove moderne in menda obenem največje šole na svetu, ki so jo nedavno zgradili v ameriškem mestu Milwaukee ob Michiganem jezeru. Je ves poln hvale o tej šoli, kar je prav lepo, vendar bi bilo morda še lepše, ako bi obenem ta »I. S.« tudi povedal, da je Milwaukee mesto, ki ima socijalistično večino in tu socijalistični župan s. Hoa županuje že 16 let, pa bo po najnovejših poročilih županovl še nadaljnja štiri leta. Tudi denar za to šolo je in bo štel socialist s. Mu-droch. Saj pravimo, lepše bi bilo, če se tudi vzrok, povod in ustanovitelj te šole pove. Saj pri dobrih delih ne velja ona: »Greh se pove, grešnika pa ne!« Tu se pa pove poleg dobrega dela tudi onega, ki ga je storil.

Številni slovenski socijalistični kandidati v Ameriki. Že zadnjič smo poročali o kandidaturi s. Jennie Zajčeve v Pennsylvaniji. Zdaj pa javljajo ameriški listi nove kandidate slovenskih socialistov: s. Anna P. Krasna, znana pisateljica in pesnica ter sotrudnica naših ameriških listov, kandidira za General Assem bly (državno zbornico); s. Andrew Vidrich, prvi podpredsednik Slov. Nar. Podp. Jednote, kandidira prav tako za državnozbornskega poslanca; s. John Matičič kandidira za poslanca v zakonodajni zbornici Pennsylvanije; ss. John Koklič, John Terčelj in Mar-

Dr. Avg. Reisman:

Delovno pravo v novem obrtnem zakonu.

(Iz predavanja o novem obrtnem zakonu v Strokovni komisiji v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Varščina službojemnika.

Po prenehanju službenem razmerju mora službojalec položiti službojemnikovo varščino, ki jo je ta morda prej izročil službojalcu. Pristojnemu sodišču, ako je noče takoj vrniti in morda zahteva od službojemnika povračilo kake škode. Delodajalec torej ne sme varščine pridržati, če je službeno razmerje prenehalo, četudi bi imel še toliko tirjati od službojemnika.

Izpričevalo.

Ko preneha službeno razmerje, mora službojalec izročiti službojemniku ob svojih stroških izpričevalo o trajanju in vrsti opravljene službe. Če zahteva službojemnik izpričevalo med službenim razmerjem, mora trpeti sam te stroške (kolek).

V spričevalo pa ne sme službojalec niti s črkami ničesar napisati, niti s kakimi znamenji označiti kaj takega, kar bi moglo službojemniku otežiti sprejem v drugo službo.

Ta spričevala morajo v treh dneh ovesti bodisi prisilne združbe (zadruga, trgovski gremiji in podobno), ki jim službojalec pripada, če pa ni take združbe, občina na sedežu obrata.

Spričevala, ki jih službojalec hrani, pa mora vsak čas izročiti službojemniku, če jih ta zahteva. V nasprotnem slučaju lahko zahteva službojemnik povračilo škode, a službojalec se tudi kaznuje, če noče izdati spričevala, ali vedoma izda neresnično spričevalo.

Službojalec pa mora na zahtevo službojemnika izdati temu še posebno izpričevalo o pravem vedenju, o vednosti in

izobrazbi, ki jo je pokazal pri delu. Te stroške (koleke) pa mora očitno zopet trpeti službojemnik sam, ker zakon ničesar drugega ne določa, in je to nekako dodatno spricevalo.

Kako je treba vršiti službo? (§ 210.)

Ako ni bilo v pogodbi kaj drugega določeno in ne zahteva značaj službe same, mora vsakdo službo osebno vršiti. Delavec tedaj ne more poslati v službo svojega namestnika in ravnotako službojalec ne more zahtevati, da bi šel delavec delat mesto k njemu, komu drugemu. Službo pa je treba vršiti vsekdar vestno in redno. Če ni posebej dogovorjeno, pomožno osebje ni dolžno opravljati hišnih opravil, ključavničarju na primer ni treba pometati ali gospodarju snaziti čevlje in podobno. Imeli smo slučaje, ko je zahteval tovarnar, naj bi šofer v prostem času izpraznjeval greznico in okopal vrt. Šofer je tako delo upravičeno odklonil in zahteval izplačilo zakonite odpovedne dobe, čeprav je službo takoj zapustil.

Vojaške vežbe in služba. (§ 221.)

Kadar je delavec poklican na vojaške vežbe, njegovo službeno razmerje ne preneha. Službojalec mu mora tedaj še 4 tedne plačevati vse denarne prejemke, če je bil delavec v službi že nepretrgoma leto dni in če v tem času ne prejema od države odgovarjajoče odškodnine. Nima pa te pravice službojemnik, če je poklican k službovanju v stalni kader pri vojakih. Tedaj delavec izgubi pravico do plače z dnem, ko je prenehal delati.

Maribor.

Vsi privatni in trgovski nameščenci se vabijo na

JAVNO PREDAVANJE

katero se bo vršilo v sredo, dne 27. aprila t. l. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II, z dnevnim redom:

NOVI OBRтни ZAKON IN PRIVATNI NAMEŠČENCI.

Predaval bo dr. Avg. Reisman. Novi obrtni zakon ima marsikatero novo določilo glede odpovedi, odpravnine, dopustov itd., o čemur so si zasebni in trgovski nameščenci še zelo na nejasnem. Zato je to predavanje za vsakega nameščenca zelo aktualno. Vstop prost vsakemu nameščencu.

Kako gotovi hišni lastniki znižujejo najemnine. Vsled protesta in številnih shodov najemnikov so hišni lastniki na svojem zadnjem zborovanju izjavili, da so pripravljeni tudi oni žrtvovati ter da bodo sami znižali najemnine za 10 odstotkov. V dnevnem časopisu so razglasili cene stanovanj, in sicer bi bila najemnina na primer za stanovanje, obstoječe iz dveh sob in kuhinje, od 300 do 700 Din. Gotovi hišni lastniki so to hitro izrabili. Tako je te dni prejel nek najemnik, ki je dosedaj plačeval za dvosobno stanovanje Din 530.—, obvestilo, da mora sedaj plačati za to stanovanje Din 700.—. Hišni lastnik se je pri tej zahtevi skliceval na sklep društva hišnih posestnikov, češ, da morajo dvosobna stanovanja odslej stati Din 700.—. Tako namestavajo torej gotovi hišni posestniki znižati najemnine. Najemniki se dobro zavedajo, da jih pred takim oduštvom more ščititi samo zakon. Vsesplošna zahteva stanovanjskih najemnikov je torej: dajte nam zakonito stanovanjsko zaščito!

Tarifarne modrosti kopališkega odseka. Lani so imeli delavci in uradniki še nekaj boljše plače. Tudi trgovci so imeli tu in tam še stranke. No, in lani je stala čez teden omarica na Mariborskem otoku Din 4.—, kabina pa Din 8.—. Letos so vsem plače po večini znižane, gospodarska kriza je spravila polovico trgovine in poravnavo, državni uradniki še vedno kolnejo nad zadnjo redukcijo in kopališki odsek Mestne občine se je vsedel k seji ter zvišal cene in sicer omarico na Din 5.—, kabino pa Din 9.— za čez teden, na ta način, da bo treba kupiti sedaj še posebno vstopnico za 1 Din. To podjetje bo delalo občini in vsem bodočim ljudem na magistratu še mnogo skrbi. Nikoli se ne da prav zvedeti, koliko je kopališka naprava stala, koliko je občina donlačala predlanskim in koliko lanske leto. Iz salomonskega sklepa se da sklepati, da je lani občina veliko donlačala, ker se je odsek postavil na edino pametno (!) in milijonkrat preizkušeno stališče, čim višje cene, tem manjši promet, tem slabše za občino, in je cene — zvišal. Edino pametno bi bilo, da se cene čez teden še bolj znižajo nego doslej, ker ni bilo kopališče razen ob nedeljah skoro nikoli raz-

Zakaj podaljšujete delovni čas v trgovinah?

Ali še ni dovolj trgovskih nameščen-
cev brezposelnih?

V smislu banske naredbe se sme sicer v poletnih mesecih podaljšati delovni čas v manufakturnih in železninarskih trgovinah za poldrugo uro na dan.

Ljubljanski trgovci so to določbo izvedli s 1. aprilom, dasi vedno tožijo, da niti v osmih urah nimajo kaj opraviti. Podaljšanje delovnega časa je sicer njih zakonita pravica, vendar bi se pa v sedanji splošni krizi lahko ozirali tudi na nameščence, da bi po nepotrebnem ne podaljševali delovnega časa po pol ure zjutraj, opoldne in zvečer. S tem nepotrebnim podaljševanjem delovnega časa se nameščence muči duševno in fizično ter se obenem povečava nevarnost nezaposlenosti. Vsakdo mora sam vedeti, kako nujno rabijo tudi trgovski nameščenci zlasti ob poletnem času več počitka in več zraka, da si okrepe svoje zdravje.

Z ozirom na socialne razmere in današnje gospodarsko krizo bi bilo želeli, da gremij trgovcev, kakor tudi pristojna oblast vpliva, dokler obstoje sedanje zakonske določbe, da prizadeti trgovci prostovoljno odstopijo od te popolnoma nepotrebne in neutemeljene zahteve. Če se res čuti kriza, ki jo podaljšani delavnik ne popravi, potem pustite vsaj svojim nameščencem v poletnem času več časa za utrditev zdravja v svežem zraku.

To bi bilo v interesu trgovcev in ustregli bi splošnemu mnenju.

prodano, da se ga na ta način dnevno večkrat napolni in več kasira ter istočasno nudi ljudstvu priliko, da se poceni koplje. Stroški in amortizacija so namreč pri velikem posetu isti kakor pri malem. Zakaj tedaj ta čuden sklep, ki bo stal občino ponovno par 100.000 dinarjev. Že vidimo, da se si belijo glave s sanacijo kopališča.

Za obrtno šolo. Dne 22. aprila se je mudil v Mariboru načelnik strokovno-šolskega oddelka v ministrstvu trgovine in industrije, g. D. Korenič, ki si je ogledal tukajšnje trgovsko akademijo ter obiskal v spremstvu obrtno-zadružnega nadzornika g. Ign. Založnika tudi pletarsko šolo v Ptujju. Pri tej priliki se je vršila konferenca interesentov o pospeševanju strokovnega šolstva v Mariboru. Načelnik D. Korenič je izčrpno raztolmačil svoje mnenje o pospeševanju strokovnega šolstva. Po njegovem nasvetu se naj bi izpopolnila sedanja ženska obrtna šola v »Vesni« v samostojen zavod, ki se naj podredi ministrstvu za trgovino in industrijo ter vzgaja ženski rokodelski naraščaj. To se bo lahko izvedlo že s početkom bodočega šolskega leta. Nato je še podal nasvete za ustanovitev moške strokovne obrtne šole in je bilo sklenjeno, da uprava poslovalnice zborniškega obrtno-pospeševalnega zavoda, ki se razširi s pritegnitvijo raznih šolskih strokovnjakov, skupno z mestnim načelstvom pripravi potrebne predloge za ustanovitev gori navedene šole s šolskim letom 1933-34. Nevarnost ukinitve tukajšnje trgovske akademije je odstranjena.

Ceneno meso. V sredo, dne 27. aprila 1932 od 7. ure naprej se bo na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnici prodalo 180 kg govejega mesa po Din 5.—, in sicer na osebo po 2 kg.

Temeljito je očistil pokopališče. Občinski odbor v Radvanju se je pred časom bavil z ureditvijo tamšnjega pokopališča ter poveril nekega odbornika, da očisti pokopališče smeti in druge navlake. — Z delom poverjeni je res očistil pokopališče, in sicer tako temeljito, da se svojci, ki so prišli te dni okopavat grobove, niso mogli dovolj načuditi. Od krasnih, skozi več let skrbno negovanih cipres in španskih bezgov, so ostali le še štori. S takim očiščenjem pokopališča pa seveda svojci niso bili zadovoljni ter so zadevo predali odvetniku.

Novi občinski odborniki v krčevinski občini. Te dni so bili razrešeni dolžnostni občinski odborniki štirje odborniki v krčevinskem občinskem odboru, istočasno pa so bili na njih mesta imenovani novi občinski očetje.

Novo trinadstropno hišo so pričeli graditi te dni na Kralja Petra trgu. Poslopje bo last zobozdravnika g. dr. Stamola. Gradbena dela so poverjena tvrdki inž. arh. Jelenc & Šlajmer.

Nekaj določb iz pravilnika o pomočniških izpitih.

Minister za trgovino in industrijo je izdal pravilnik o pomočniških izpitih.

V kraju, kjer je sedež društva (to je okrožnega odbora — zadruga), se ustanovi izpitna komisija za izpite.

Izpitna komisija je pristojna: 1. Za učence, ki so po predpisih absolvirali učno dobo pri lastnikih obrtnih delavnic, ki so člani društva (okrožnega odbora), ali pa v tovarniški delavnici; 2. za učence, ki so po predpisih absolvirali učno dobo, če določi komisija pristojna zbornica iz zakonitih razlogov; 3. za učence, ki dokažejo z izpričevalom, da so uspešno absolvirali strokovno šolo ali pa poseben strokovni tečaj; 4. za učence, ki so po predpisih absolvirali učno dobo iz obrtnih strokov in odgovarjajočih delavnicah na področju društva, ki ne spada pod obrtni zakon; in 5. za kandidate, ki ponavljajo pomočniški izpit.

Izpitna komisija sestoji iz treh članov, in sicer iz predsednika in dveh mojestrov. Predsednika in njegovega namestnika postavi na predlog zbornice ban. Člana mojestra in njuna namestnika določi društvo. Za člane izpitne komisije smejo biti postavljeni samo državljani kraljevine Jugoslavije. Člani izpitne komisije ne smejo biti v sorodstvu s kandidati. Članstvo izpitne komisije je obvezno in se ne sme odkloniti brez tehtnega razloga. Član izpitne komisije, ki brez tehtnega razloga ne vrši svoje dolžnosti, se sme kaznovati z denarno globo do 500 Din.

Lastniki delavnic so dolžni prijaviti svoje učence društvu (okrožnemu odboru), kakor hitro absolvirajo učno dobo, da bodo delali pomočniški izpit. Prijavo k temu izpitu pošlje lastnik delavnice naravnost društvu, na čigar področju se nahaja delavnica, kjer se je kandidat učil.

Izpit je javen in sestoji iz praktičnega in teoretičnega dela. Na izpitu mora kandidat dokazati, da se je praktično naučil obrti in da bo lahko delal kot pomočnik. Kandidatu, ki napravi izpit, izda društvo pomočniško izpričevalo.

Če kandidat ne pokaže zadosti znanja, se mu pomočniško izpričevalo ne izda. Na njegovo zahtevo mu da društvo posebno izkazilo s pripombo, da je absolvirao učno dobo brez pomočniškega izpita. Tak kandidat sme po treh mesecih izpit ponavljati.

Če izpitna komisija ugotovi, da kandidat pri izpitu ni pokazal zadostnega znanja po krivdi lastnika delavnice, v kateri se je učil, je dolžna to prijaviti pristojni splošni upravni oblasti prve stopnje, ki bo kazensko nastopila proti lastniku delavnice.

Za izpite kandidati ne plačajo izpitne takse, pomočniška izpričevala pa plačajo društva, ki morajo prav tako poskrbeti za odškodnino članom izpitne komisije.

Nadzorstvo nad izpitnimi komisijami vrši ban.

ko Tekauc iz Canonsburga, kandidirajo v zvezno državno zbornico v okrožju Pennsylvanije; v pennsylvansko legislaturo (v zakonodajno zbornico) kandidira poleg Zajčeve in Matičiča še s. Anton Jeram, tajnik kluba Jug. Soc. Zveze št. 19 v Burgettstownu, Pa. Želimo vsem mnogo uspeha!

Radirke, risanke, šolske škatle, torbice in nešteto drugih produktov dobite le v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Steklarji, zapomnite si jih!

Na seji upravnega odbora Delavske zbornice dne 14. aprila je s. Jakomin predlagal, da se podeli brezposelnim steklarjem v Hrasniku, kemičnim delavcem v Mostah, kemičnim delavcem v Celju in usnjarskim delavcem v Šoštanju, ker so vsi ti že mesece brezposelni, nekaj brezposelne podpore. Zastopniku takozvanih »krščanskih socialistov« g. Žužeku, uradniku borze dela, pa to ni bilo všeč. Napadel je s. Jakomina, da je kot član ravnateljstva borze dela izrazil 500 tisoč dinarjev, torej polovico proračuna borze dela za člane Splošne delavske zveze Jugoslavije. Predbacial je, da so samo steklarji izčrpali par sto tisoč dinarjev.

Tako torej! Celo teh par dinarjev podpor ne more partizanska zavist pustiti v miru. Če so steklarji za 4 in osem mesecev brezposelnosti dobili (samo nekateri in ne vsi) po par sto dinarjev podpor, je po mnenju krščanskega socialista (?) preveč. Privoščili bi takim tako-le pol leta brezposelnosti, mogoče bi potem le malo drugače gledali na stvar. Če pa nima njihova strokovna organizacija nikjer nič članstva in se jim ni treba brigati za preživljanje brezposelnih, naj bodo v teh razmerah veseli, ker v sedanjih časih v strokovnih organizacijah delovati je vse kaj drugega, kakor iz partizanske nevoščljivosti čakati in nergati. Če so člani Splošne delavske zveze Jugoslavije dobili pri borzi dela več podpor kakor člani drugih organizacij, so pač oni dotični nesrečnejši, ki so najbolj prizadeti. S. Jakomin pa je storil, ko se je za to brigal, le svojo dolžnost kot edini zastopnik naših organizacij v borzi dela.

K. A.

Studenci pri Mariboru

Ljudska univerza v Studencih pri Mariboru je zaključila svojo predavalno sezono 7. t. m. Trajala je od srede novembra. V tej sezoni je bilo 18 predavanj, katera je obiskalo skupno 2460 oseb. Povprečno je torej imelo vsako predavanje 137 poslušalcev. Ta lep obisk priča že sam dovolj, da se naše delavstvo v polni meri zaveda velike moči izobrazbe in ji posveča kljub silno težkim socialnim razmeram še vedno dovolj pažnje. Izmed predavanj so bila 4 zgodovinskega, 4 zemljepisnega, 4 zdravstvenega, 2 vzgojnega, 2 socialno filozofskega in 1 zabavnega značaja. Predavali pa so: 4 profesorji, 4 učitelji, 2 zdravnik, 2 uradnik in 1 sodnik. Vsa predavanja so bila brez vstopnine, kar je edino pravilno. Izobrazba, zlasti delavska, hodi vedno in povsod prosta vseh dajatev in tributov!

Za tiskovni sklad sta darovala Tanc Jože, Trbovlje, Din 10.— in Ribič Anton, Trbovlje, Din 10.— Iskrena hvala!

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil „Delavski politiki“ novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! ---

Razno.

Zloraba ljudske psihološke nestalnosti. Človeštvo je silno nestanovitno. Tako tarnamo in vzdihujemo vsi, ne da bi se resno potrudili priti stvari do dna. Vzrok temu pojavu je predvsem nizka ali vsaj ne splošna stopnja. To je glavni vzrok. Zato je predvsem potrebna višja kulturna stopnja, rekel bi, realna kultura, ki nudi človeku posamezniku in rodu čimveč sposobnosti, da kritično presoja vse dogodke življenja in da tudi ve, kako se je treba usmeriti, da se bliža svojemu cilju in da se porodi v njem trezno neomahljivo stremjenje po cilju, ki mu ga kaže razum. In če se vprašamo sami sebe, ali smo morda mi sami v tem pogledu dosledni, ali imamo mi ta cilj vedno pred seboj, ali morda tudi sami ne vplivamo z demagogijo na ljudsko miselnost, ali podlegamo morda celo sami demagoškimi frazami, ki imajo namen, kvariti zdravo mnenje ali preslepiti v svrhu dosege drugih malenkostnih, morda celo nasprotnih ciljev ljudsko miselnost. Težak bi bil odgovor na taka vprašanja, ker mnogo, mnogo grešimo, da zapustimo prepogostoma svojo pot zaradi usiljene ideologije, zaradi grožnje in z ozirom na — realne razmere. Da, realne razmere so huda stvar. Toda realne razmere nas ne smejo in ne morejo nikdar prisiliti, da postanemo duhovni in dejanski sužnji razmer. Vedno moramo čuvati svoje kulturno

in socialno stališče; to je dolžnost kulturnega človeka, ki hoče kulturo širiti in utrjevati. Mnogo imamo na svetu demagofov in demagoži bodo želi, dokler se narodi ne dvignejo kulturno, dokler ne bodo na stopnji realne kulture, to je, dokler ne bodo znali presojati sami, kaj je prav in kaj ni, ter se po tem tudi ravnali.

Krematorij v Debreznu na Ogrskem, ki je bil že lani dogotovljen, bi imel te dni začeti z obratom. Minister za notranje zadeve pa je vpepeljevanje prepovedal, češ, da žali čut človeškega dostojanstva. Na Ogrskem vladajo krščansko-socialni aristokrati. Komentarja ni treba.

Proizvajanje obutve za Orient. Po vrnitvi Tomaža Bafe iz Indije se je pričelo v njegovem podjetju delati na tem, da se za Orient proizvaja ona obutev, ki bo najbolje odgovarjala kulturnim in socialnim potrebam tamošnjega prebivalstva. Pred tremi tedni so bili v oddelku za izdelavo modelov izgotovljeni specialni vzorci. Vse to delo je zahtevalo mnogo truda. Pri tem delu so bili zaposleni čevljarji tehniki in strojni konstrukterji pod Bačinim osebnim nadzorstvom. Že danes posluje nekoliko oddelkov v tovarni, ki izdelajo samo za Indijo 100.000 parov čevljev tedensko.

Dolarji italijanskih izseljencev podaljšujejo življenje fašizmu. Ameriški listi poročajo, da vršijo fašistični agentje med Italijani v Ameriki patriotično propagando, da naj pošiljajo te dolare v Italijo in jih naj »investirajo sebi v čast in v veličino bodočnosti svoje domovine«. Uspeh je zadovoljiv, saj so l. 1930 poslali Italijani iz Amerike v staro domovino

243 milijonov dolarjev, lani pa že 323 milijonov dolarjev, da je bila kriza veliko bolj občutna kot leto prej. Letos so v januarju poslali že 28 milijonov dolarjev, tako da bi vsota narastla na 336 milijonov dolarjev, ako bodo pošiljatelj slične januarskim. Ali je to pošiljanje denarja v Musso-linijo pametno, ali ne, bodo morda še prezgodaj uvideli pošiljatelj sami.

Koliko vrst živali poznamo. Pariški muzej za naravoslovje je sestavil zanimivo statistiko. Po tej statistiki je na suhi zemlji in v morju 3.400.000 živalskih vrst, ki jih učenjaki poznajo. Največ je žuželk, t. j. okoli 280.000 vrst. Ptičjih vrst poznajo samo 13.000, rib 12.000, dalje 8300 reptilij (kač in kuščaric), 50.000 muh in mušic, 1300 dvoživk, 20.000 pajkov, 3000 igličarjev in 8000 vrst črvov. Seveda je še mnogo živlenskih organizmov nedvomno neznanih.

Morilka svojih mož je Johanna Schadenhofer v Mitterbergu na Sp. Avstrijskem, ki je zastupila tekom zadnjih let dva svoja moža, po katerih je podedovala posestva in denar. Tudi tretjega je hotela poslati na oni svet, vendar je bil ta toliko zaveden, da je nesel jed, ki mu jo je žena pripravljala in po kateri mu je vsakokrat, kadar jo je užil, postalo slabo, v kemično preiskavo, ki je dognala, da ji je primešan podganji strup, ki ga je žena kupila. Od tretjega moža je imela ta žena poleg lastnih otrok še 21 pastorkov, za katere se ni brigala. Sedaj se zagovarja pred sodiščem v St. Pöltnu.

Izjava.

Podpisana izjavljam, da ni resnica, kar sem govorila o g. Podlesnik Francu. Preklicujem svojo govorico ter se mu zahvaljujem za odstop od tožbe.

Marija Kralj, Trbovlje.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbovljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in 1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v katerih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino; delež znaša Din 50.—, vpisnina Din 2.50.

NAČELSTVO.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni** 14 karatno originalno ameriškansko

zlatu nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“ Welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Razno manufakturno blago, perilo, obleke za moške in dečke, pletenine etc. priporoča po jako nizki ceni trdka

KARL JANČIČ
Maribor, Aleksandrova c. 11

Usnjate rokavice v veliki izbiri tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Pletenine, stezniki, tudi jenski in kosmetični predmeti, potrebnosti za otroke, nogavice, rokavice, ročna dela in krojaške potrebnosti.

FRANC ŠKOF,

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruga.

Kupujte pri naših inserentih!

Papirnica Ljudske tiskarne
Maribor, Slomškov trg št. 6.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg štev. 6.

Vloge obrestujemo po 6 1/2%

proti trimesečni odpovedi.